

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. XXXIV. de voto & voti redempt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

A D T I T. XXXIV.

De Voto & voti redemptione.

Ad num. 1. in fine adde. Dices: Vota sunt etiam Sanctis, ergo non tantum DEO? Resp. 1. Fiunt DEO, sed in honorem Sanctorum, sicut extruatio templi. Resp. 2. Si directe sicut Sanctis, non esse proprie votum, sed promissionem sacram elicita ex virtute Dulia. Unde votum DEO, B. Virginis & Sanctis factum explicat Suarez coram B. Virgine & Sanctis, ut refert Laym. l. 4. r. 4 c. 1. n. 6.

Ad num. 9. in fine adde. Objicies ex n. 11. Filiorum familias vota habent conditionem, si pater consenserit; ergo etiam Religiosorum, si Superior dispensaverit. Dispensatio esse, quod Religiosi sint magis obstricti, quam filii. Vel potius: quia dispensatio est contra jus, non etiam consensus parentis.

Ad n. 14. in fine adde. Exempla prioris membri. Vovisti edificare Ecclesiam, si fias pauper, non teneris ad partem. Audire Sacrum, orare horam, Jejunium unius diei, peregrinari in cilicio, si peregrinari nequeas, non teneris ad cilicium. Exempla posterioris. Vovisti mille, teneris ad partem. Jejunium per aliquot dies. Perpetuam Virginitatem, licet forniceris, adhuc durat votum, nisi tantum vovisses claustrum virginitatis integrum DEO servare. Jejunium in pane & aqua, si pravaricatus biberis vinum, adhuc teneris illud servare, & non nisi panem comedere.

Ad num. 16. in fine adde. Exempla. Malum ex obiecto v. g. furtum. ob Circumstantiam v. g. peregrinari die Festo, ne audiat Sacrum, die jejunii. ne sit opus jejunare, ex fine. Ubi distinguendum, quod alius sit finis rei per votum promissa, alius sit finis voventis. Prior vitiat, habet enim se ex parte obiecti, posterior non, quia tenet se tantum ex parte voventis, ipsa vero materia & substantia voti integra relinquuntur, v. g. voveo elemosynam ad vanam gloriam captandam, votum nullum est; qui autem coram aliis vanae gloriae causa vovit, obligatus est, item si vovit fieri Carthusianus ex inordinato piscium appetitu. Item si ex duculo evaserit, si ex fornicatione vel adulterio prolem conceperit, vel non conceperit: quia hi fines tenent se tantum ex parte voventis.

Ad num. 17. in fine adde. Exempla actuum indifferentium. Non comedendi die Sabbathi in honorem B. Virginis, non comedendi carnes assas in Festo S. Laurentii, nisi ob propensionem per modum mortificationis, quis id faceret. Idem est, si finis tantum sit indifferens, v. g. jejunare ut sumptibus parcas. Aliud est, si voveas, ut a DEO rem temporalem impetres.

Ad num. 21. in fine adde. Duo vota si sint impossibilia v. g. vovit quis se hac die peregrinaturum, & postea vovit se eadem die infirmis inservituum, si posterius melius sit, tum pravalet, alia semper servandum est prius.

Ad num. 26. in fine adde. Ad votum non sufficit voluntas indirecta in causa sua, sufficit tamen voluntas virtualiter perma-

permanens in suo effectu. Exemplum prioris: scio me ebrium homines occidere, si me inebriem & occidam, teneor; si verò sciam me vovete, & si sic voveam, non teneor. Quia ad votum intrinsecè requiritur directa se obligandi voluntas. Fortè quia bonum non nisi ex integra causa, malum ex quolibet defectu. Exemplum posterioris v. g. volo vovete, & postea, dum voveo, distractus sum.

Si quis pronus ad vota, voveat se nunquam velle vovete sine consilio Confessarii, votum validum est. Quòd si autem postea sine illo voveat, peccat, votum tamen adhuc tenet, quia adhuc habet objectum bonum, nisi in primo voto apposuisset clausulam irritantem, tunc posterius non valebit, nisi illa voluntas tempore voti, vel expressè vel virtute retractetur. v. g. Si memor sui prioris voti nihilominus voveat: quia hoc casu priorè voluntatem retractat.

Ad num. 45. in fine adde. Effectus voti est inducere obligationem, quam Laym. hoc tract. ait non esse ex iustitia propriè dictam, sed ex virtute Religionis, quæ est potentialis pars iustitiæ.

Queritur. An opus sit magis meritorium ex voto quàm sine? Respondeo affirm. Quia provenit ex virtute Religionis, quæ est omnium nobilissima. 2. Quia qui ex voto operatur, non tantum opus, sed & facultatem operandi DEO consecrat, & sic dat cum fructu ipsam arborem. 3. Qui mente obstinatus peccat. Ergò à contratio. 4. Si contra votum operetur, gravius peccat, ergò si eum illo operetur, plus meretur. *Idem lib. 4. tract. 4. cap. 4.*

Ad num. 53. in fine adde. Regula: Transgressio voti non obligat ad compensationem, quia violatio promissionis DEO factæ tantum obligat ad poenitentiam: Quia DEO nulla utilitas decedit, quæ restitui possit. Aliud est in promissione homini facta; Hæc enim compensare debeo damnum illatum *dict. tract. c. 6. n. 4.* Unde si vovi Religionem, si intra annum non fornicer, licet dolo fornicer ad evitandum votum, probabile est me non teneri. Primò, non ratione conditionis impletæ, quia impleta non est. Secundò, non ratione peccati commissi, uti dictum, ergò.

Ad num. 55. in fine adde. Cessante causâ finali cessat votum. v. g. vovisti pro impetranda valetudine filii, si is moriatur, cessat votum.

Ad num. 68. in fine adde. Ecclesia annullare potest vota etiam in conscientia. Dices: Ecclesia non habet jurisdictionem super actus merè internos; ergò nec vota merè interna infirmaret. Distinguitur antecedens, quoad jurisdictionem contentiosam & punitivam concedo, quoad aliam, quæ proximè ad salutem animæ tendit. *neg. d. 17. c. 7. n. 2.*

Utrum voti irritandi potestate præditus. postquam consensit, possit adhuc votum ante executionem irritare? Respondetur affirm. Si gubernativam in illum potestatem obtineat, quia talem potestatem etiam post consensum adhuc retinet *d. c. 7. n. 14.* A fortiori successor ejus id facere potest. Aliud est si hominibus qui hoc modo promissum sit; vult enim conservatio pacis

cis talia pacta servari. DEUS autem in-
victis superioribus id non exigit. Di-
ctum si potestatem gubernativam ha-
beat. Unde si vir approbative consen-
tiat, ut uxor votum continentiae edat,
id revocare nequit, quia quoad usum
conjugii vir hanc potestatem non ha-
bet. Idem est à contra. Item si uxor
marito licentiam det votendi peregrina-
tionem; Creditor debitori ut vo-
veat eleemosynam non revocant.

An votum non petendi debitum te-
neat? Resp. Si maritus id faciat, uxor a-
liquando irritare potest, quia ipsa ob
verecundiam petere fortè non audet.
Uxor maritus non potest, quia non est
obligata petere, nisi fortè tale votum
discordiae causa sit.

Votum continentiae utriusque con-
sensu editum absolute valet, ut rescin-
di nequeat c. quod DEO 33. 7. 5.

Quiritur utrum superior peccet, si
vota subditorum sine justa causa infirmet
? Laym. c. 7. n. 18. & putat esse veniale,
ed quod abutatur potestate sua, quam
vis alii nullum esse dicant. A fortiori
peccabit si semel consenserit, & sine ju-
sta causa revocaverit, quod tamen et-
iam per se loquendo a tantum veniale.

Quiritur utrum vota legitime res-
cissa reviviscant cessante subjectione?
Resp. 1. Vota Religiosi impuberis pla-
ne irritantur, ed quod Praelatus, Pater,
tutor, &c. directam habeant potesta-
tem in ipsam voluntatem votentium.
2. Vota puberis Religiosi &c. ante sub-
jectionem emissam v. g. Uxor ante nup-
tias, licet postea fuerint infirmata, dis-
solutis nuptiis reviviscunt. Utrum re-
viviscant quæ tempore subjectionis

emissa, irritata sunt? Placet Layman.
Affirm. 1. g. ex cap. placet 12. de convers.
conjugat.

Ad num. 74. in fine addo. Differt
dispensatio & irritatio 1. Quod in illo
casu requiratur jurisdictio, in hoc a-
liud jus in personas obligatas. 2. Illa sine
causa sit illicita & invalida, quia est in
jure DEI, irritatio adhuc teneat: quia
superior votum subditi rescindens
propriam jus & proprietatem exercet.
3. Si votum à Praelato superiore confir-
matum, non potest inferior Praelatus
illud irritare, potest tamen ex justa cau-
sa dispensare, si alias jus dispensandi
habeat, quia per confirmationem ex-
trahitur quidem à potestate domina-
va inferioris, sed non à jurisdictione
voluntaria.

Observandum vota aliqua reserva-
tis esse similia, sed re ipsa reservata non
esse v. g. Votum castitatis ad certum
tempus. Votum castitatis conjugalis,
nisi auctoritate Pontificia annexum sit
ordini militari; non petendi debitum;
non nubendi; non fornicandi. Ratio
quia reservationes strictissime inter-
pretandæ sunt, ut reservatio tantum
explicetur de voto castitatis *perpetuo
simpliciter dicto*. Sic quoque Religionis
reservatum est, non tamen suscipiendi
sacros Ordines nec ingrediendi stri-
ctiorem, ut liceat adhuc ingredi minus
strictam: ut professus ad laxiorem pos-
sit. Item non est reservatum votum pæ-
nale v. g. si fornicatus fuero, v. voo Re-
ligionem; vel conditionatum, si con-
valuero, v. voo Religionem, *antequam
convalescam*, quia ubi convalesco, est
absolutum & reservatum.

G

Dices:

Dices: in pœnali post peccatum non fit absolutum, ergo neque in conditionali. Disparitas est quia in conditionali vovens tendit per se in rem promissam tanquam bonam sub conditione: in pœnali vero tendit per se in illam tanquam pœnam, adeoque malam & afflictivam, quam mallet evitare, quàm incurrere. Unde si voveat Religionem tanquam pœnam medicinalem, tunc post peccatum commissum, etiam tale erit Papæ reservatum. Aliud est, si mulier dicat, si nuptiæ hæ non successerint, voveo Religionem; Episcopus potest. Ita Layman sentit. Quia videtur mulier hoc votum ex nimio affectu facere. Item votum metu injusto, id est insufficienti extortum, si enim esset sufficiens, esset nullum. Item votum alternativum, cujus pars altera reservata non est, licet postea altera pars non reservata fiat impossibilis, nisi vovens se ad reservatam specialiter determinet. Item si Pontifex reservatum in aliud commutavit, poterit super hoc dispensare Episcopus. Dices: surrogatum sapit naturam ejus, in cujus locum surrogatum est. Resp. Quoad intrinsecam conc. quoad extrinsecam, neg. Item si dubium sit de valore voti, quod tamen per se non liberat.

Dispensatio in reservatis tempore necessitatis ab Episcopo facta, non extendit se amplius, quàm necessitas postulat. v. g. In voto continentiæ, ut matrimonium inire possint, peccabunt adhuc *contra votum*, si extra matrimonium fornicentur. Potest autem Episcopus dispensare tali casu, licet Legatus Apostolicus sit in Provincia, quia

hic non habet plus juris, quàm Episcopus, nisi Legatus speci. lem commissio- nem dispensandi in Casibus reservatis à Papa habeat.

Vota commutari possunt in melius, nisi sint summo Pontifici reservata. Quia hoc casu & ipse sibi commutationem reservavit; nisi quis in votum Religionis illa commutare velit. c. Scripturæ de vot. Unde illa tempore Novitatus suspensa manent.

Observandum. Cui concessa est facultas dispensandi, ei etiam censetur concessa facultas commutandi juxta reg. 55. de reg. jur. in 6. quæ locum habet, quando minus subordinatur majori, seu in eo continetur tanquam imperfectum in perfectum, uti hic. Sicut etiam in testamento & Codicillis.

Quando dicitur in votis realibus debere fieri dispensationem sine præjudicio tertii, quod præjudicium est si is per acceptationem jam proprium jus habeat.

Post factam commutationem voti est in arbitrio voventis vel prius, vel posterius facere: quia hæc in favorem ejus facta est. Quod si tamen posterius fiat impossibile, jam omnimodè liberatur: quia obligatio nulla est; nam in priori casu tantum id facere potest, si velit, non tamen tenetur.

Quæres, si quis in saculo voverit voto simplici se ingressurum arctiorem Religionem, potestne justâ conscientia laxiorem profiteri, & in ea permanere? R. spondet Franc. de Arauxo tract. 1. q. 7. Quod profitendo quidem peccet, postea tamè ad prioris voti adimplerionem non teneatur. Est sententia

cia D. Thomæ 22. q. 86. art. 8. Ratio quia votum simplex, quo quis obstringitur minori Religioni, est fortius quam votum simplex quo quis adstringitur majori Religioni. Post votum etiam simplex matrimonium contractum non dirimitur, sicut post solenne. Probatur etiam per cap. *qui post votum*. De Regularibus dices: Post votum simplex initum matrimonium non extinguit obligationem voti simplicis, sed tantum suspendit, quamdiu duravit matrimonium, quia adhuc votum implere potest. Ergo & hic non tollitur obligatio quia votum implere potest ingrediendo Religionem arctiorem. Respondet, matrimonium suspendit, Professio extinguit. Quia licet votum & per matrimonium & per Professionem se alteri tradat, id tamen fit diversimodè. Nam Religiosus se tradit Religioni & Deo tanquam immortalibus, ac nunquam potituris, proinde jus supra illum & immortale & nunquam petiturum. Conjux autem se tradit alteri ut homini mortali ac perituro, cujus proinde jus supra comparem est mortale ac caducum, & durans duntaxat usque ad mortem exclusivè.

Item ex eodem observa, quod hoc votum: polliceor me in hac Religione permanurum, non æquipolleat ei; polliceor me nunquam suscepturum aliam Religionem arctiorem; quia potestius est nullum utpote impeditivum majoris boni.

Dices: Vota sunt juris naturalis Divini; ergo Pontifex dispensare non potest. Respondent aliqui Papam proprie non dispensare, sed declarare tantum

ob circumstantias graves hic non obligare. Resp. 2. Non intervenire hic ullam dispensationem? nam intervenit tantum remissio partis, cui facta est promissio. DEUS enim per suum Vicarium remittit seu condonat jus sibi ex promissione acquisitum. Sicut Contractus Jurisgentium & naturæ resolvitur, si pars jus suum remittat. Sanius. *Tom. 3. de LL. dist. 1. q. 4. n. 10.*

Ad num. 76. in fin. addo. Observa quod Innocentii prædecessor Cælestinus III. dispensaverit in voto solenni castitatis cum Constantia filia Rogerii Regis Sanctimoniali in Panormo, ut nuberet, prout nupsit Henrico VI. ex quibus natus fuit Federicus II. Imperator. Ita refert Franc. de Arauxo *tract. 1. q. 6. n. 19.* ex Cajetano & Medina, cujus ignarus esse non potuit Innocentius.

Item dispensatum fuit cum Ramiro Monacho benedictino, ut nuberet, & Regnum Aragoniæ acciperet gubernandum ex urgente causa boni communis. Idem, *tract. 2. q. 19. n. 40.* & rationem adfert etiam hanc n. 45. Super voto paupertatis solenni dispensatur, quoties Monachus assumitur ad Episcopatum, qui acquirit verum dominium reddituum quoad portionem, quæ ipsi obtingit, quamvis aliqui antecessores negent. Ad objectionem quod Consecratio & benedictio auferri nequeat. Respondet n. 55. ex Cajetano. Quando est *constitutiva*, utpote eas res constituens benedictas formaliter & completivè reddens illas ad unum sacrum usum destinatas, atque ad alios inhabiles, uti est Calicis, Episcopi, Sa-

cerdotis. Et contendit, quod auferri nequeat eodem subiecto manente. Quando autem est tantum *invocativa*, utpote per quam invocatur DEUS, ut eisdem rebus utentibus operasset, ut benedictio ciborum, armorum &c. Quæ res ad alios usus profanos adhuc habiles manent, & negat, subjungitq; Et talis est benedictio Monachi, si quam recipit in sua Professione.

Obiic. Res uni tradita non potest alteri tradi; atqui per Professionem est traditus DEO; ergo. Resp. Dist. Maj. invito Domino Conc. Hic autem Deus invitus non est, sed propter utilitatem publicam consentit. Et sic Papa etiam dispensare potest in aliquo Divino jure, vel naturali ob causam ex quadam potestate delegata, quam ei Christus juris Divini & naturalis Author reliquit, ne Ecclesiæ suæ deficeret in necessariis, Sed quæ illa? Regulam dat à posteriori illam, in quibus Pontifex aliquando dispensavit, Potest; in quibus autem nunquam, videtur non posse. Item à priori: in illis, in quibus hanc potestatem à Christo accepit. Accepit autem in iis, in quibus consultitur bono regimini Ecclesiæ absque scandalo & morum Christiani populi corruptela, uti fit in votis. Secus in matrimonio consummato, polygamia &c. in quibus corruptela sequeretur, occasio ad rixas, perverteretur liberorum educatio. Ità ut in his nullum, quamvis commune & publicum, bonum præponderare valeat.

Dices: Omnis ponderatio non est digna continentis animæ Eccl. 16. Ergo non datur causa justa. Et aliàs dam-

naremus factum D. Matthæi, qui noluit dispensare cum Iphigenia, quæ virginitatem voverat, ut nuberet Hircaco Regi, qui promittebat se & suos eodem mediante matrimonio fidem suscepturos. Respondeo, fecunditas carnis non præponderat, sed bonum commune præponderat continentis Monachi. D. Mattheus potuit, sed noluit, tum quia id non promiserat Rex, tum quia Iphigeniam noluit à proposito suo divertere. Et fuit tantum votum simplex, in quo omnes admittunt dispensari posse Id. n. 61. Rejectione, quia solennitas est de jure humano; quia inquit aliud est solennitatem professionis dependere à statuto Ecclesiæ, ut à conditione præsupposita seu remota; aliud est illam esse formaliter de statuto Ecclesiæ. Sic contractus matrimonii est juris naturalis, & de jure Divino Sacramentum inter personas habiles initum, supposito statuto Tridentini, quæ sint personæ habiles, nimirum, illæ, quæ cōtrahunt coram Parocho &c. Sic contractus emptionis est juris naturalis, ut res venales emantur justo pretio, supposito statuto, quod taxat justa rerum pretia. Sic & solennitas Professionis, & traditio, quæ vovés dominium sui transfert in Deum & Religionem, est de jure Divino & naturali, dependenter tamen à statuto Pontificis approbantis eam Religionem & acceptantis illam, tanquam de numero approbatarum. Inde per consequens tenet, si fieret dispensatio sine justa causa, eam non tantum fore illicitam, sed etiam invalidam, & matrimonium nullum, si ve bonâ si ve malâ fide ineatur.

AD